

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 251/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojмира Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 8/2018 z 9. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

lehotou, ktorá začína plynúť od doručenia právoplatného rozhodnutia súdu poškodenému, ak takým rozhodnutím bol porušený zákon a ak je toto porušenie dôvodom na podanie dovolania. Senát najvyššieho súdu v inom zložení už v obdobných veciach vyslovil, že dovolanie bolo podané včas a oprávnenou osobou, konal a zaoberal sa meritom veci, ktorá bola obsahom dovolania. Sťažovateľka teda zastáva názor, že ministerka podala dovolanie riadne a včas.

4. Sťažovateľka preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považuje za porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted] na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 6 Tdo 8/2018 zo dňa 09.01.2019 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 6 Tdo 8/2018 zo dňa 09.01.2019 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3 Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný [redacted] uhradiť trovy konania v sume 305,60 EUR /slovom tristopäťeur a 60 centov/ na účet jej právneho zástupcu [redacted], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

15. Podľa § 370 ods. 1 prvej vety zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi.

III.

16. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti namieta, že v napadnutom uznesení najvyšší súd nesprávne stanovil lehotu na podanie dovolania, čím bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu a jej právo na spravodlivý súdny proces.

17. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že obsah základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tvoria obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, IV. ÚS 284/2018).

18. K otázke posúdenia lehoty na podanie dovolania najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol:

«V prvom rade treba uviesť, že napadnutý druhostupňový rozsudok bol prokurátorovi Okresnej prokuratúry Bratislava III doručený 24. mája 2017, pričom ako už

bolo uvedené vyššie, posudzované dovolanie bolo ministerkou spravodlivosti podané 5. decembra 2017.

A keďže zákonná 6 mesačná lehota na podanie dovolania v neprospech obvineného začala plynúť od doručenia napadnutého rozhodnutia prokurátorovi, posledným dňom kedy bolo možné zo strany ministerky spravodlivosti podať dovolanie, bol piatok 24. novembra 2017 (s použitím § 63 ods. 4 Tr. por.).

K odôvodneniu daného záveru dovolací súd uvádza s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 TdoV 14/2017 z 27. februára 2018 nasledovné:

Vo všeobecnosti možno úvodom poznamenať, že Trestný poriadok v aktuálne účinnom znení ustanovenia § 370 (ods. 1) považuje za relevantný okamih pre začiatok plynutia lehoty na podanie dovolania doručenie napadnutého súdneho rozhodnutia buď to prokurátorovi alebo obvinenému, prípadne jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcov, pokiaľ sa dané rozhodnutie v /mysle zákona doručuje aj im (na rozdiel od uvedeného ustanovenie § 370 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 určovalo ako začiatok plynutia lehoty „len samotné“ doručenie rozhodnutia súdu bez. toho. aby označovalo akúkoľvek konkrétnu osobu).

Ak ide potom o otázku, od doručenia napadnutého rozhodnutia ktorému konkrétnemu subjektu je potrebné odvíjať lehotu na podanie dovolania ministrom spravodlivosti (na základe podnetu oprávnenej osoby v zmysle § 369 ods. 1 Tr. por.) v neprospech obvineného, tak tu treba zdôrazniť, že v danom prípade ustanovenie § 370 ods. 2 Tr. por. nemožno vykladať izolovane, ale v kontexte, resp. v nadväznosti na predchádzajúci odsek, ktorého veta prvá jasne stanovuje okrem dĺžky lehoty (6 mesiacov) aj začiatok počítania lehoty v prípade podania dovolania \ neprospech obvineného - bez rozlíšenia toho, aká konkrétna oprávnená osoba takéto dovolanie podáva („Ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať...“).

Uvedené teda platí pre všetky prípady podania dovolania v neprospech obvineného, či už ho podáva generálny prokurátor alebo minister spravodlivosti (len uvedené osoby sú oprávnené podať dovolanie aj v neprospech obvineného, resp. je možné, že nimi podané dovolanie bude smerovať tak v prospech ako aj neprospech obvineného - za predpokladu uplatnenia rôznych okolností).

Vychádzajúc z teleologického a systematického výkladu ustanovení § 370 ods. 1 (veta prvá) a ods. 2 Tr. por. teda platí, že 6 - mesačná lehota na podanie dovolanie (a to aj čo len čiastočne) v neprospech obvineného plynie obom oprávneným osobám (tak ministromi spravodlivosti ako i generálnemu prokurátorovi) zhodne od doručenia rozhodnutia súdu (voči ktorému je dovolanie prípustné) prokurátorovi. Takýto výklad je v prospech obvineného, keď by odporovalo navyše aj zdravému úsudku (logike), ak by prípadné neskoršie doručenie rozhodnutia obhajobe (obvinenému, resp. jeho obhajcovi či zákonnému zástupcovi), ktorá má vždy možnosť domáhať sa zmeny rozhodnutia len vo svoj prospech, malo spôsobiť „predĺženie lehoty“ pre ministra spravodlivosti (na rozdiel od generálneho prokurátora) na podanie dovolania v neprospech obvineného.»

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

20. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

21. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí tiež právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

22. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03,

III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

23. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť ústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi došlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a či možno ich konania (postupy) a rozhodnutia považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti prehodnocovať právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a aplikácia zákonov neporušujú uvedené ústavno-procesné princípy (m. m. II. ÚS 54/02). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali výklad alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (m. m. II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05, IV. ÚS 302/07).

24. Z citovanej časti napadnutého uznesenia možno podľa názoru ústavného súdu vyvodiť, že najvyšší súd svoj záver o tom, že dovolanie ministerky bolo oneskorene podané, primeraným spôsobom odôvodnil. Najvyšší súd svoje rozhodnutie zrozumiteľne vysvetlil a oprel ho o presvedčivý teleologický a systematický výklad príslušných ustanovení Trestného poriadku, ako aj o judikatúru najvyššieho súdu. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala taký postup dovolacieho súdu, ktorý by nemal oporu v zákone. Napadnuté uznesenie sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti spochybnila iba svojím právnym názorom, čo vzhľadom na už uvedené (najmä bod 23) nemôže byť základom na spochybnenie ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Sťažovateľka síce vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, že najvyšší súd už v obdobných veciach vyslovil, že dovolanie bolo podané včas, ale toto svoje tvrdenie nepodložila žiadnou judikatúrou. Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd konštatuje, že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov, pretože to je práve úlohou pléna a kolégií najvyššieho súdu (m. m. I. ÚS 17/01). Ústavný súd teda zastáva názor, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je v rozpore

s aplikovanou právnou úpravou a nepopiera ani jej zmysel a obsahuje zrozumiteľné zdôvodnenie svojich záverov. Ústavný súd preto považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľné a za takýchto okolností nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie jeho právnych záverov.

25. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2019